

Overgewicht en maternale stress

Mariet van Diem

Overgewicht en maternale stress hebben een negatieve invloed op de zwangerschapsuitkomst. Hoe kan de verloskundige een vrouw en haar gezin helpen een gezonde leefstijl te krijgen, zonder dat de vrouw inboet aan zelfstandigheid en zonder nog meer risico-denken te introduceren? Dat is de uitdaging, die de vakgroep Midwifery Science van de Academie Verloskunde Zuyd in Maasticht is aangegaan en waarover zij in dit goed bezochte ICM-minisymposium spraken.

Darie Daemers zette overgewicht en obesitas neer als een toenemend public health probleem in de samenleving. Een probleem ook dat vaak gezien wordt als een reden om naar tweedelijns zorg te verwijzen. Zij onderzocht het gewicht en de gewichtstoename in de zwangerschap van ruim 1400 vrouwen in eerstelijns zorg en de gevolgen daarvan. 30% van deze vrouwen had overgewicht en 15% had obesitas^{1,2}. Zij toonde aan dat het Nederlandse verwijssysteem ook bij deze groep vrouwen goed werkt. Veel van deze vrouwen werden verwezen naar tweedelijns zorg voor andere redenen dan overgewicht of obesitas, zoals hypertensie of niet-vorderende ontsluiting. Meer dan de helft van hen kreeg eerstelijns zorg en deze vrouwen hadden even goede zwangerschapsuitkomsten als vrouwen met een normaal gewicht. Wel waren er in deze groep meer kinderen met een hoog geboortegewicht (> p 97.7).

Astrid Merx richtte zich in haar onderzoek op factoren die de manier beïnvloeden waarop verloskundigen omgaan met gewichtstoename in de zwangerschap. Denk hierbij aan het belang dat verloskundigen zelf hechten aan deze gewichtstoename of de invloed die zij daarop denken te kunnen hebben. Hiervoor deed zij een vragenlijstonderzoek bij ruim honderd eerstelijns verloskundigen. Zij vond dat de meeste verloskundigen hun cliënten wegen bij elke controle en dat zij vrouwen af en toe adviseren over gewichtstoename in de zwangerschap. Gezond eten in het algemeen komt wel regelmatig aan de orde tijdens de controles en heel soms ook bewegen. Verloskundigen die al meer met een 'public health bril' naar hun vak kijken en die veel samenwerken met andere eerstelijns zorgverleners besteden vaker aandacht aan gezond eten en bewegen.

Yvonne Fontein richtte haar vragenlijstonderzoek op maternale stress. Zij vroeg ook ruim honderd eerstelijns verloskundigen of deze bereid zijn zwangeren te screenen op stress, hen te ondersteunen en eventueel andere zorgverleners in te schakelen. Fontein vond dat verloskundigen terughoudend zijn om te screenen, maar wel bereid zijn te ondersteunen en door te verwijzen. Alleen de zeer ervaren verloskundigen met speciale interesse in maternale stress, die screening in het algemeen een goede zaak vinden en die zich ook in staat achten vrouwen te ondersteunen, zijn wel bereid te gaan screenen³.

Multidisciplinaire samenwerking

Multidisciplinaire samenwerking tussen eerstelijns zorgverleners komt steeds terug in de voordrachten. Marlein Ausems behandelde als onderwerp: hoe moet die samenwerking er volgens de professionals uitzien? Met een Delphi-methode bevroeg zij hierover zorgverleners die zich onder andere bezighouden met ongezond gewicht (zoals diëtisten, fysiotherapeuten, verloskundigen en huisartsen) en maternale stress (onder andere: psychologen, verloskundigen en huisartsen). Haar studie loopt nog, maar zij hoopt met deze studie zorgverleners een handvat te kunnen geven voor het opzetten van een sterk professioneel netwerk voor de ondersteuning van vrouwen met overgewicht en stress.

Dit minisymposium en het werk van deze verloskundigen sluit prachtig aan bij de Lancetseries die als bijlage bij het volgende tijdschrift worden meegestuurd en waarin de rol van de verloskundige in de verloskundige zorg, maar ook in public health mooi naar voren komt. Een rol waarmee zoveel winst valt te behalen voor de vrouw, haar gezin en familie. ■

Referenties

1. Daemers DOA, Wijnen HAA, Limbeek EBM van, Budé LM, Vries RG de. Patterns of gestational weight gain in healthy, low-risk pregnant women without co-morbidities. *Midwifery*, 2013.
2. Daemers DOA, Wijnen HAA, Limbeek EBM van, Bude LM, Nieuwenhuijze MJ, Spaander MBA, Vries RG de. The impact of obesity on outcomes of midwife-led pregnancy and childbirth in a primary care population: a prospective cohort study. *BJOG* 2014.
3. Fontein-Kuipers YJ, Budé L, Ausems M, Vries RG de, Nieuwenhuijze MJ. Dutch midwives' behavioural intentions of antenatal management of maternal distress and factors influencing these intentions: An exploratory survey. *Midwifery*, 2013.